

מי שולט בריכוזי העולמים?

גד - חזית דתית תורתית - 4 קולות;
ב - המפלגה הדתית הלאומית - 3 קולות;
ז - הציונים הכלליים - 2 קולות;
רט - רשימה צפון אפריקאית בלתי תלויה - קול אחד;

פ - המפלגה הפרוגרסיבית - קול אחד;
יא - השיתוף והאחדה (ערבית) - קול אחד.
ההפתעה בקלפי זו היה מספר הקולות הרב שקיבלה רשימת יס של ליכוד עולי צפון-אפריקה, שהעלה אותה למקום השלישי בדירוג המפלגות. בעוד שאחוז הצפון-אפריקאים שהצביעו בקלפי זו לא עלה על אחוז בני עדה זו שהצביעו ברמלה, קיבלה רשימת בן-הרוש 16 קולות בלוד לעומת קול בודד ברמלה. אחד המצביעים עבור רשימה זו אף הוסיף הערה: "אני מצביע עבור רשימתו של בן-הרוש כדי שישוחרר ממעצרו, למרות שאינני מיוצאי צפון-אפריקה."

המעמד הבינוני ומעלה

קלפי מספר 27 הוקמה ביום חמישי בשכונת החולף במרכז אפרודי, שכונת הפאר של מגדל אשקלון. תוך שבי שיכון זה הם חתך אופיני לשכבה קטנה של עולים חדשים ותושבים ותיקים, בני המעמד הבינוני ומעלה.

הקלפי הנסיונית הוצבה במרכז אפרודי ליד מגדל השעון הידוע. אולם למרות שהיתה זו שעת אהרציהרים מאוחרת, שעה בה הזורים פועלים מעבודתם, היתה התנועה במקום חלשה מאוד. כל כמה דקות היה עובר אדם בודד. לרוב לא סירב האיש לעצור ולזרוק את פתק הצבעתו לקלפי. למעלה ממחצית הבוחרים במקום זה היו עקרות-בית שיצאו למיל של אחריצהרים עם ילדיהן.

מתוך 130 פתקים שחולקו במקום, נזרקו חזרה 114, ש-הם 87.5 אחוזים. 5 היו ריקים. שאר 109 התחלקו כלהלן:
א - מפא"י - 60 קולות (54.5 אחוזים);
תו - אחדות העבודה - 18 קולות

(16.5 אחוזים);
ח - תנועת החרות - 12 קולות (11 אחוזים);
ז - הציונים הכלליים - 6 קולות (5.4 אחוזים);
מ - מפ"ם - 4 קולות (3.6 אחוזים);
גד - חזית דתית תורתית - 2 קולות

(1.8 אחוזים);
ק - המפלגה הקומוניסטית - 2 קולות

(1.8 אחוזים);
א - אחדות העבודה - קול אחד

(0.8 אחוזים);
ז - ציונים כלליים - קול אחד

(0.8 אחוזים);
פ - המפלגה הפרוגרסיבית - קול אחד

(0.8 אחוזים);
יס - ליכוד יוצאי צפון אפריקה - קול אחד

(0.8 אחוזים);
רנ - הבונד - קול אחד

(0.8 אחוזים).
רוב המצביעים בקלפי זו היו פועלים שחזרו מעבודתם. רובם היו גם בני עדות המזרח. כמו כן הצביעו גם מספר

נערים הגדול של הבחירות לכנסת הרביעית הם יושבי העולים-החדשים ועירוות-הפיתוח. בעוד שבהרכבו המפלגתי של הישוב הותיק קשה לשער שיחולו תמורות מכרעות, הרי לגבי סוג זה של אוכלוסית הארץ קיימים כמה וכמה סימני שאלה: האם יצביעו בוחרים אלה מתוך לחץ וכפיה עבור המפלגה השלטת? האם יתמרדו ביחורים אלה, שרמת חייהם נמוכה בהרבה מרמת-החיים בישובים התיקים, ויתנו קולם למפלגה איפוזיציונית? האם יתרמו תושבי איזורים אלה, שבמרביתם הם בני עדות המזרח, את קולותיהם למען רשימות עדתיות?

את התשובות לשאלות אלה ניסתה הקלפי הנסיונית של העולם הזה לברר, בפגומה השביעי אל עיירות העולים. עריכת קלפי נסיונית במקומות מסוג זה היתה כרוכה בי קשים מסוימים. חלק גדול מהתושבים אינו שילט במידה מספקת בעברית, שתאפשר לו להבין את כרוז הקלפי ואת מטרתה. אנשי חולת הקלפי נאלצו ברוב המקרים להסביר לכל בוחר מה פירוש הקלפי הנסיונית, וכיצד להצביע בה.

הקלפי הראשונה, ה-25 בסידור הקלפיות של העולם הזה, הוצבה ביום רביעי בשכונת החולף ברמלה, בשעות אחר הצהריים. חולקו 200 פתקים, מתוכם הושלכו לקלפי תוך שעה 123, מהם 2 ריקים. 121 הונתרים התחלקו כלהלן:

א - מפא"י - 59 קולות (48.2 אחוזים);
ח - תנועת החרות - 38 קולות (31 אחוזים);
מ - מפ"ם - 6 קולות (4.9 אחוזים);
ק - המפלגה הקומוניסטית - 6 קולות

(4.9 אחוזים);
ב - המפלגה הדתית הלאומית - 4 קולות

(3.2 אחוזים);
רט - רשימה צפון אפריקאית בלתי תלויה - 3 קולות

(2.4 אחוזים);
תו - אחדות העבודה - קול אחד

(0.8 אחוזים);
ז - ציונים כלליים - קול אחד

(0.8 אחוזים);
פ - המפלגה הפרוגרסיבית - קול אחד

(0.8 אחוזים);
יס - ליכוד יוצאי צפון אפריקה - קול אחד

(0.8 אחוזים);
רנ - הבונד - קול אחד

(0.8 אחוזים).
רוב המצביעים בקלפי זו היו פועלים שחזרו מעבודתם. רובם היו גם בני עדות המזרח. כמו כן הצביעו גם מספר

פועלי רמלה אחרי העבודה

במיסים כבדים ותנו עתיד יפה לילינו. בוחר אחר שצירף הערה, למרות שהצביע בעד מפא"י, כתב: "יותר מדי מפ" לגות, פחות מדי הצעות מעשיות ויותר מדי מגדלים בנויים באויר." גם בוחר אחר, שהצביע תו, כתב: "כמות המפלגות נראית אבסורדית בעיני."

157 הקולות הכשרים בקלפי זו התחלקו כלהלן:

א - מפא"י - 59 קולות (37 אחוזים);
ח - תנועת החרות - 41 קולות (25.7 אחוזים);
מ - מפ"ם - 16 קולות (10.2 אחוזים);
ק - המפלגה הקומוניסטית - 12 קולות

(7.6 אחוזים);
תו - אחדות העבודה - 8 קולות (5 אחוזים);
ז - הציונים הכלליים - 5 קולות

(3.1 אחוזים);
ב - המפלגה הדתית הלאומית - 6 קולות

(3.7 אחוזים);
גד - חזית דתית תורתית - 4 קולות

(2.5 אחוזים);
רט - רשימה צפון אפריקאית בלתי תלויה - 3 קולות

(1.9 אחוזים);
יס - ליכוד עולי צפון אפריקה - קול אחד

(0.6 אחוזים);
מ - האחדות הלאומי הספרדי - קול אחד

(0.6 אחוזים);
לר - ארגון הנכים ונפגעי הנאצים - קול אחד

(0.6 אחוזים).

הרשימות העדתיות חדשות

סיום של ארבע הקלפיות הנ"ל נותן כמה וכמה תשובות לשאלות שהוצגו בתחילת הרשימה. קודם כל מתברר שמפא"י שומרת על הרוב שלה בישובי העולים, אפילו באחוזים העולים בהרבה על אלה שבישוב הותיק, וזאת בהצבעה שאיננה נעשית באמצעי כפיה, אלא מרצון חפשי. תנועת החרות שומרת גם בישובי העולים על מעמדה כמפלגה המתחרה במפא"י, ובלוד אפילו השיגה בקלפי הי נסיונית את המקום הראשון. לעומת זאת ירדה חרות למקום שלישי בקלפי של אפרודי, בה רוב המצביעים הם מעולי אירופה והארצות האנגלו-סכסיות, כשמספר הקולות שקיבלה הוא רק חמישית מזה שקיבלה מפא"י.

מעניין גם שדירוג הרשימות לפי כוחן היה דומה בשתי קלפיות, למרות בלתי רגיל לגמרי. גם ברמלה וגם במגדל אשקלון, היתה מפ"ם המפלגה השלישית בגודלה ואילו מק"י המפלגה הרביעית, כשאחוז שתיהן הוא גבוה בהרבה מאחוזן הממוצע בארץ. לעומת זאת קיבלה רשימת אחדות העבודה במקומות אלה מספר מועט של קולות.

בכל ארבע הקלפיות קיבלו מפלגות הימין, להוציא את חרות - כלומר הציונים הכלליים, הפרוגרסיבים והמפלגות הדתיות - מספר מועט מאוד של קולות. גם המפלגות העדות לא הצליחו במקומות שנראו מיועדים מלכתחילה להצלחתן, מלבד הצלחת רשימה י"ס בלוד.

מצביע עם תרנגולת ביד, במרכז מגדל אשקלון

ערבים בקלפי, אולם כפי שמסתבר מן התוצאות, נתנו את קולותיהם לרשימות יהודיות.

אחדים רבים לבן-הרוש

הקלפי הבאה, ה-26 במספר, נערכה באותו יום עצמו בלוד. במקום חולקו 200 פתקים, שממקבלתם הצביעו בדיוק 100. משום כך מספר הקולות שניתנו לכל מפלגה בקלפי זו הוא גם מספר האחוזים שלה.

ח - תנועת החרות - 30 קולות;
א - מפא"י - 27 קולות;

יס - ליכוד עולי צפון אפריקה - 16 קולות;
תו - אחדות העבודה - 10 קולות;

מ - מפ"ם - 5 קולות;